

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (przewodniczący)

SSN Andrzej Tomczyk (sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Małgorzata Sobieszczańska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jerzego Engelkinga,

w sprawie **M. B.** skazanego z art. 296 § 3 k.k. i in.,

M. v. d. W. skazanego z art. 286 § 1 k.k. i in.

oraz **J. N. – B.** skazanej z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 296 § 2 i 3 k.k. w zw. z § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 24 stycznia 2024 r.

kasacji wniesionych przez obrońcę

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 15 lipca 2021 r., sygn. akt II AKa 15/19,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 16 października 2017 r., sygn. akt III K 167/12,

I. uchyla zaskarżony wyrok:

1) w części zmieniającej wyrok sądu pierwszej instancji co do **M. B.** w odniesieniu do przypisanych mu czynów w ust. CXXVII-CXXXII (pkt III);

2) w części utrzymującej wyrok sądu pierwszej instancji (pkt VIII):

a) co do M. B. oraz M. v. d. W. w odniesieniu do przypisanego im czynu w ust. CXXIII, stanowiącego przestępstwo zakwalifikowane z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. oraz w odniesieniu do wynikających z tego skazania rozstrzygnięć dotyczących obowiązku naprawienia szkody, zawartych w ust. CXXIV, CXXV, CXXVI;

b) co do J. N. – B. w odniesieniu do przypisanego jej czynu w ust. CXXXVII, stanowiącego przestępstwo zakwalifikowane z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 296 § 2 i 3 k.k. w zw. z § 1 k.k.

i przekazuje sprawę w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania;

II. oddala kasacje obrońcy M. B. i M. v. d. W. w pozostałych częściach jako oczywiście bezzasadne i w tym zakresie obciąża ich kosztami postępowania kasacyjnego w częściach na nich przypadających;

III. zarządza zwrot oskarżonym opłat od kasacji.

[PGW]

UZASADNIENIE

M. B. oraz M. v. d. W. zostali oskarżeni o to, że:

„I. w okresie od dnia 1 lutego 2007r. do dnia 6 listopada 2008r. w K., działając wspólnie i w porozumieniu, będąc członkami zarządu firmy [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, doprowadzili do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w postaci pieniędzy w łącznej kwocie 10.339.132,96 zł wiele osób fizycznych, wprowadzając je w błąd, co do posiadania odpowiednich środków finansowych na realizację inwestycji [...] w miejscowości P., gmina N., przeznaczenia wpłacanych przez nie pieniędzy na finansowanie tej inwestycji, podmiotu realizującego inwestycję oraz zamiaru i możliwości wywiązania się z przedwstępnych umów domów jednorodzinnych, lokali mieszkalnych i lokali użytkowych (...)

- tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

II. w okresie od dnia 9 maja 2007r. do dnia 30 sierpnia 2008r. w K. i miejscowości P., gmina N., działając wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, doprowadzili do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w wysokości 10.078.148,69 zł M. A. prowadzącego [...] M. A. w S., M. M. prowadzącego [...] M. M. w R. oraz M. A., J. A., S. A. prowadzących [...] Sp. J. w S., wprowadzając ich w błąd co do możliwości wywiązania się z umowy o roboty budowlane nr [...] z dnia 9 maja 2007r. dotyczącej wykonania zadania pierwszego etapu pierwszego inwestycji, umowy o roboty budowlane z dnia 1 czerwca 2007r. dotyczącej wykonania zadania drugiego etapu drugiego inwestycji i umowy o roboty budowlane z dnia 25 lutego 2008r. dotyczącej wykonania zbiornika retencyjnego oraz co do zamiaru i możliwości zapłaty za faktury wystawione za zrealizowane roboty budowlane, a w szczególności:

- fakturę VAT nr [...] z dnia 31 października 2007r. na kwotę 138.901,46 zł
- fakturę VAT nr [...] z dnia 4 grudnia 2007r. na kwotę 287.723,00 zł
- fakturę VAT nr [...] z dnia 31 marca 2008r. na kwotę 142/909,20 zł
- fakturę VAT nr [...] z dnia 30 maja 2008r. na kwotę 2.947.743,76 zł
- fakturę VAT nr [...] z dnia 30 czerwca 2008r. na kwotę 2.179.703,51 zł
- fakturę VAT nr [...] z dnia 31 lipca 2008r. na kwotę 2.160.519,87 zł
- fakturę VAT nr [...] z dnia 30 sierpnia 2008r. na kwotę 965.323,87 zł
- fakturę VAT nr [...] z dnia 27 listopada 2007r. na kwotę 25.000 zł
- fakturę VAT nr [...] z dnia 5 maja 2008r. na kwotę 463.429,84 zł
- fakturę VAT nr [...] z dnia 30 maja 2008r. na kwotę 443.594,18 zł
- fakturę VAT nr [...] z dnia 30 czerwca 2008r. na kwotę 323.300 zł,
- tj. o przest. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.”

Ponadto M. B. został oskarżony o to, że:

„III. w okresie od dnia 2 stycznia 2007r. do dnia 30 kwietnia 2009r. w W. i K., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, jako członek zarządu firmy [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. i będąc z tego tytułu zobowiązanym do zajmowania się sprawami majątkowymi i działalnością gospodarczą w/w spółki, poprzez nadużycie udzielonych mu uprawnień i niedopełnienie ciążących na nim obowiązków, działając na jej szkodę, doprowadził do zawarcia w imieniu reprezentowanej przez siebie spółki niekorzystnej i nieuzasadnionej ekonomicznie umowy o zarządzanie inwestycją budowlaną [...] w P., gmina N., z firmą [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W., w oparciu o którą wyprowadzono z majątku firmy [...] Sp. z o.o. środki finansowe w kwocie 6.543.397,59 zł, pozyskiwane z kredytu bankowego i wpłat nabywców domów jednorodzinnych i lokali mieszkalnych na realizację w/w inwestycji, a także niekorzystnej i nieuzasadnionej ekonomicznie umowy pożyczki z firmą [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W., w oparciu o którą wyprowadzono z majątku firmy [...] Sp. z o.o. środki finansowe w kwocie 135.963,96 zł, czym wyrządził firmie [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. szkodę majątkową w wielkich rozmiarach w kwocie 6.679.361,55 zł,

- tj. o przest. z art. 296 § 2 i § 3 w zw. z § 1 k.k.

IV. w okresie od dnia 13 stycznia 2005r. do dnia 17 lipca 2008r. w W., działając wspólnie i w porozumieniu z osobą, co do której wyłączono materiały do odrębnego postępowania, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, jako członek zarządu firmy [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. i będąc z tego tytułu zobowiązanym do zajmowania się sprawami majątkowymi i działalnością gospodarczą w/w spółki, poprzez nadużycie udzielonych mu uprawnień i niedopełnienie ciążących na nim obowiązków, działał na jej szkodę, dokonując niekorzystnych i nieuzasadnionych ekonomicznie wypłat środków finansowych na rzecz [...] J. N. -B. z tytułu usług monitorowania rynku nieruchomości, czym wyrządził firmie [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. szkodę majątkową w wielkich rozmiarach w kwocie 3.085.029,23 zł,

- tj. o przest. z art. 296 § 2 i § 3 w zw. z § 1 k.k.,

V. w okresie od dnia 10 maja 2005r. do dnia 21 października 2008r. w W., działając wspólnie i w porozumieniu z osobą, co do której wyłączono materiały do odrębnego postępowania, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, jako członek zarządu firmy [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. i będąc z tego tytułu zobowiązanym do

zajmowania się sprawami majątkowymi i działalnością gospodarczą w/w spółki, poprzez nadużycie udzielonych mu uprawnień i niedopełnienie ciążących na nim obowiązków, działał na jej szkodę, dokonując niekorzystnych i nieuzasadnionych ekonomicznie wypłat środków finansowych na rzecz członka zarządu w/w spółki M. v. d. W. z tytułu usług doradczych w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania, czym wyrządził firmie [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. szkodę majątkową w wielkich rozmiarach w kwocie 3.797.604,93 zł,

- tj. o przest. z art. 296 § 2 i § 3 w zw. z § 1 k.k.,

VI. w okresie od dnia 9 grudnia 2005r. do dnia 20 października 2008r. w W., działając wspólnie i w porozumieniu z osobą, co do której wyłączono materiały do odrębnego postępowania, w celu osiągania korzyści majątkowej, jako członek zarządu firmy [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. i będąc z tego tytułu zobowiązanym do zajmowania się sprawami majątkowymi i działalnością gospodarczą w/w spółki, poprzez nadużycie udzielonych mu uprawnień i niedopełnienie ciążących na nim obowiązków, działał na jej szkodę, dokonując niekorzystnych i nieuzasadnionych ekonomicznie wypłat środków finansowych na rzecz firmy [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. z tytułu usług doradczych w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania, czym wyrządził firmie [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. szkodę majątkową w wielkich rozmiarach w kwocie 1.609.656,80 zł,

- tj. o przest. z art. 296 § 2 i § 3 w zw. z § 1 k.k.,

VII. w okresie od dnia 24 stycznia 2005r. do dnia 31 grudnia 2008r. w W., działając wspólnie i w porozumieniu z osobą, co do której wyłączono materiały do odrębnego postępowania, jako członek zarządu firmy [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. i będąc z tego tytułu zobowiązanym do zajmowania się sprawami majątkowymi i działalnością gospodarczą w/w spółki, poprzez nadużycie udzielonych mu uprawnień i niedopełnienie ciążących na nim obowiązków, działał na jej szkodę, poprzez zawarcie nieuzasadnionej ekonomicznie umowy leasingu samolotu i zapłatę opłat leasingowych w kwocie 5.069.130,89 zł, zawarcie nieuzasadnionych ekonomicznie umów leasingu luksusowych samochodów osobowych i zapłatę opłat leasingowych w kwocie 1.128.594,38 zł, a także dokonanie niekorzystnych i nieuzasadnionych ekonomicznie wypłat środków finansowych tytułem zaliczek na poczet nabycia

nieruchomości pod przyszłe inwestycje w kwocie 5.895.477,64 zł, czym wyrządził firmie [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. szkodę majątkową w wielkich rozmiarach w łącznej kwocie 12.784.300,91 zł.,

- tj. o przest. z art. 296 § 3 w zw. z § 1 k.k.,

VIII. w dniu 22 stycznia 2009r. w W. działając wspólnie i w porozumieniu z osobą, co do której wyłączono materiały do odrębnego postępowania, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, jako członek zarządu firmy [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. i będąc z tego tytułu zobowiązanym do zajmowania się sprawami majątkowymi i działalnością gospodarczą w/w spółki, poprzez nadużycie udzielonych mu uprawnień i niedopełnienie ciążących na nim obowiązków, działając na jej szkodę, doprowadził do zawarcia w imieniu reprezentowanej przez siebie spółki niekorzystnej i nieuzasadnionej ekonomicznie umowy sprzedaży lokalu mieszkalnego o pow. 543,01 m2 położonego w K. przy ulicy [...] rzecz J. L. v. d. W. za cenę zaniżoną w kwocie 866.100 zł, czym wyrządził firmie [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. znaczną szkodę majątkową w kwocie 517.972,63 zł,

- tj. o przest. z art. 296 § 2 w zw. z § 1 k.k.,

IX. w okresie od dnia 14 września 2004r. do dnia 21 lutego 2011 r. w W., będąc członkiem zarządu firmy [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W., nie zgłosił wniosku o upadłość w/w spółki, pomimo powstania warunków uzasadniających według przepisów jej upadłość,

- tj. o przest. z art. 586 ksh,

X. w okresie od dnia 20 listopada 2008r. do dnia 21 lutego 2011 r. w W., będąc członkiem zarządu firmy [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W., nie zgłosił wniosku o upadłość w/w spółki, pomimo powstania warunków uzasadniających według przepisów jej upadłość,

- tj. o przest. z art. 586 ksh,

XI. w okresie od dnia 15 lipca 2008r. do dnia 21 lutego 2011r. w W., będąc członkiem zarządu firmy [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W., wbrew przepisom ustawy,

nie złożył we właściwym rejestrze sądowym rocznego sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z działalności w/w spółki za 2007r.,

- tj. o przest. z art. 79 pkt. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 1994r. Nr 121, poz. 591 z późn. zm.),

XII. w okresie od dnia 15 lipca 2009r. do dnia 21 lutego 2011r. w W., będąc członkiem zarządu firmy osiedle [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W., wbrew przepisom ustawy, nie złożył we właściwym rejestrze sądowym rocznego sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z działalności w/w spółki za 2008r.,

- tj. o przest. z art. 79 pkt. 4 ustawy z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (Dz.U. z 1994r. Nr 121, poz. 591 z późn.zm.)

XIII. w okresie od dnia 15 lipca 2008r. do dnia 21 lutego 2011r. w W., będąc członkiem zarządu firmy [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W., wbrew przepisom ustawy, nie złożył we właściwym rejestrze sądowym rocznego sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z działalności w/w spółki za 2007r.,

- tj. o przest. z art. 79 pkt. 4 ustawy z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (Dz.U. z 1994r. Nr 121, poz. 591 z późn. zm.),

XIV. w okresie od dnia 15 lipca 2009r. do dnia 21 lutego 2011r. w W., będąc członkiem zarządu firmy [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W., wbrew przepisom ustawy, nie złożył we właściwym rejestrze sądowym rocznego sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z działalności w/w spółki za 2008r.,

- tj. o przest. z art. 79 pkt. 4 ustawy z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (Dz.U. z 1994r. Nr 121, poz. 591 z późn. zm.),

XV. w okresie od dnia 11 lutego 2009r. do dnia 7 lipca 2009r. w W., będąc członkiem zarządu firmy [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W., wbrew przepisom ustawy, dopuścił do sporządzenia niezgodnie z przepisami ustawy sprawozdania finansowego w/w spółki za 2008r. i zawarcia w nim nierzetelnych danych o sytuacji majątkowej i finansowej firmy [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W., poprzez dokonanie zawyżonej wyceny sumy bilansowej i kapitału własnego, na skutek niezgodnego z

zasadą ostrożnej wyceny aktywów przeszacowania wartości wniesionych aportem działek,

- tj. o przest. z art. 77 pkt. 2 ustawy z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (Dz. U. z 1994r. Nr 121, poz. 59 z późn. zm.).”

J. N. – B. została oskarżona o to, że:

„XVI. w okresie od dnia 13 stycznia 2005r. do dnia 17 lipca 2008r. w W., wiedząc, że M. B. i inna ustalona osoba, co do której wyłączono materiały do odrębnego postępowania, pełnią funkcję członków zarządu firmy [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. działając w zamiarze, aby jako osoby zobowiązane do zajmowania się sprawami majątkowymi i działalnością gospodarczą w/w spółki, poprzez nadużycie udzielonych im uprawnień i niedopełnienie ciążących na nich obowiązków, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, dokonali czynu zabronionego, polegającego na niekorzystnych i nieuzasadnionych ekonomicznie wypłatach środków finansowych w kwocie 3.085.029,23 zł na rzecz [...] – J. N. – B. z tytułu usług monitorowania rynku nieruchomości i wyrządzeniu w ten sposób firmie [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. szkody majątkowej w wielkich rozmiarach, ułatwiła jego popełnienie poprzez wystawianie faktur za świadczenie usług monitorowania rynku nieruchomości stanowiących formalną podstawę niekorzystnych i nieuzasadnionych ekonomicznie wypłat tych środków finansowych z majątku w/w spółki,

- tj. o przest. z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 296 § 2 i § 3 w zw. z § 1 k.k.”

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z 16 października 2017 r., sygn. akt III K 167/12:

I. uznał oskarżonych M. B. oraz M. v. d. W. za winnych popełnienia czynu zarzucanego im w pkt. I aktu oskarżenia, stanowiącego przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 294 § 1 k.k. wymierzył każdemu z oskarżonych karę 7 lat pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 i 3 kk karę grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej grzywny na 200 złotych;

w ustępach II – CXXII na podstawie art. 46 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. zasądził od oskarżonych M. B. oraz M. v. d. W. - solidarnie - obowiązek naprawienia

szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz indywidualnie oznaczonych pokrzywdzonych kwot stanowiących równowartość dokonanych przez nich wypłat.

CXXIII. uznał oskarżonych M. B. oraz M. v. d. W. za winnych popełnienia czynu zarzucanego im w pkt. II aktu oskarżenia, stanowiącego przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 294 § 1 k.k. wymierzył każdemu z oskarżonych karę 3 lat pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 i 3 k.k. karę grzywny w wymiarze 100 stówek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej grzywny na 200 zł;

w ustępach CXXIV – CXXVI na podstawie art. 46 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. zasądził od oskarżonych M. B. oraz M. v. d. W.– solidarnie – obowiązek naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonych wymienionych w przypisanym oskarżonym czynie określonych sum pieniężnych;

CXXVII. uznał oskarżonego M. B. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt. III aktu oskarżenia, stanowiącego przestępstwo z art. 296 § 2 i § 3 w zw. z § 1 kk i za to na podstawie art. 296 § 3 k.k. wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 i 3 k.k. karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej grzywny na 200 złotych;

CXXVIII. uznał oskarżonego M. B. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt. IV aktu oskarżenia, stanowiącego przestępstwo z art. 296 § 2 i § 3 w zw. z § 1 kk i za to na podstawie art. 296 § 3 k.k. wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 i 3 k.k. karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej grzywny na kwotę 200 złotych;

CXXIX. uznał oskarżonego M. B. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt. V aktu oskarżenia, stanowiącego przestępstwo z art. 296 § 2 i § 3 w zw. z § 1 kk i za to na podstawie art. 296 § 3 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 i 3 k.k. karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej grzywny na 200 złotych;

CXXX. uznał oskarżonego M. B. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt. VI aktu oskarżenia, stanowiącego przestępstwo z art. 296 § 2 i § 3 w zw. z § 1 k.k. i za to na podstawie art. 296 § 3 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia

wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 i 3 k.k. karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej grzywny na 200 złotych;

CXXXI. uznał oskarżonego M. B. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt. VII aktu oskarżenia, stanowiącego przestępstwo z art. 296 § 3 w zw. z § 1 k.k. i za to na podstawie art. 296 § 3 k.k. wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności;

CXXXII. uznał oskarżonego M. B. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt. VIII aktu oskarżenia, stanowiącego przestępstwo z art. 296 § 2 w zw. z § 1 k.k. i za to na podstawie art. 296 § 2 k.k. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności;

CXXXIII. uznał oskarżonego M. B. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt. IX aktu oskarżenia, stanowiącego przestępstwo z art. 586 ksh, przy czym przyjął, iż oskarżony działał w okresie od 1 października 2004 roku do dnia 21 lutego 2011 roku i za to na podstawie art. 586 ksh wymierzył mu karę grzywny w wymiarze 80 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej grzywny na 200 złotych;

CXXXIV. uznał oskarżonego M. B. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt. X aktu oskarżenia, stanowiącego przestępstwo z art. 586 ksh, przy czym przyjął, iż oskarżony działał w okresie od 5 grudnia 2008 roku do dnia 21 lutego 2011 roku i za to na podstawie art. 586 ksh wymierzył mu karę grzywny w wymiarze 80 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej grzywny na 200 złotych;

CXXXV. uznał oskarżonego M. B. za winnego popełnienia czynów zarzucanych mu w pkt. XI, XII, XIII i XIV aktu oskarżenia, stanowiących przestępstwa z art. 79 pkt 4 ustawy z 29 września 1994 roku o rachunkowości i za to na podstawie art. 79 pkt 10 ustawy z 29 września 1994 roku o rachunkowości wymierzył mu za każde z przestępstw karę grzywny w wymiarze 80 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej grzywny na 200 złotych;

CXXXVI. uznał oskarżonego M. B. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt. XV aktu oskarżenia, stanowiącego przestępstwo z art. 77 pkt 2 ustawy z 29 września 1994 roku o rachunkowości i za to na podstawie powołanego przepisu wymierzył mu karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej grzywny na 200 złotych;

CXXXVII. uznał oskarżoną J. N. -B. za winną popełnienia czynu zarzucanego jej w pkt. XVI aktu oskarżenia, stanowiącego przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 296 § 2 i § 3 w zw. z § 1 k.k. i za to na podstawie art. 296 § 3 k.k. przy zastosowaniu art. 19 § 1 k.k. wymierzył jej karę 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 i 3 k.k. karę grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej grzywny na 200 złotych;

CXXXVIII. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k., biorąc za podstawę kary jednostkowe pozbawienia wolności z osobna wymierzone w pkt. I, CXXIII, CXXVII, CXXVIII, CXXIX, CXXX, CXXXI oraz CXXXII wyroku orzekł wobec oskarżonego M. B. karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 10 lat;

CXXXIX. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 i 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k., biorąc za podstawę kary jednostkowe grzywny z osobna wymierzone w pkt. I, CXXIII, CXXVII, CXXVIII, CXXIX, CXXX, CXXXI, CXXXIII, CXXXIV, CXXXV oraz CXXXVI wyroku orzekł wobec oskarżonego M. B. karę łączną grzywny w wymiarze 400 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na 200 złotych;

CXL. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k., biorąc za podstawę kary jednostkowe pozbawienia wolności z osobna wymierzone w pkt. I i CXXIII wyroku orzekł wobec oskarżonego M. v. d. W. karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 8 lat;

CXLI. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 i 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k., biorąc za podstawę kary jednostkowe grzywny z osobna wymierzone w pkt. I i CXXIII wyroku orzekł wobec oskarżonego M. v. d. W. karę łączną grzywny w wymiarze 300 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na 200 złotych;

CXLII. na podstawie art. 63 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. zaliczył oskarżonemu M. B. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie,

tj. zatrzymania i tymczasowego aresztowania od 2 marca 2011 roku do 31 maja 2011 roku;

CXLIII. na podstawie art. 63 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. zaliczył oskarżonemu M. v. d. W. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie, tj. zatrzymania i tymczasowego aresztowania od 27 grudnia 2011 roku do 14 lutego 2012 roku;

CXLIV. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonych M. B. i M. v. d. W. - solidarnie - na rzecz oskarżycieli posiłkowych — wydatki związane z ustanowieniem pełnomocnika w kwocie po 7.260 złotych na rzecz każdego z oskarżycieli posiłkowych;

CXLV. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonych M. B. i M. v. d. W. - solidarnie - na rzecz oskarżycieli posiłkowych A. i Ł. K.— wydatki związane z ustanowieniem pełnomocnika w kwocie po 2.220 złotych na rzecz każdego z oskarżycieli posiłkowych;

CXLVI. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k., art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego M. B. 5.000 złotych tytułem kosztów sądowych, zwalniając go od ponoszenia pozostałych kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa;

CXLVII. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k., art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego M. v. d. W. 4.000 złotych tytułem kosztów sądowych, zwalniając go od ponoszenia pozostałych kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa;

CXLVIII. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k., art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonej J. N. -B. 2.000 złotych tytułem kosztów sądowych, zwalniając ją od ponoszenia pozostałych kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa.

Apelacje od tego wyroku wnieśli: obrońcy M. B., obrońcy M. v. d. W. oraz obrońca J. N. -B..

Obrońcy M. B. zaskarżyli wyrok „w części odnoszącej się do przypisania winy oraz kary względem oskarżonego M. B., w zakresie każdego z przypisanych mu

czynów.” Na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 1, 2, 3 i 4 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucili:

„Błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na:

a) braku ustalenia, iż przelewy ze środków na rzecz [...] sp. z o.o. wykonywane były w wielu przypadkach przez kredytujące pokrzywdzonych banki, który dokonywały ich w oparciu o weryfikację postępu prac budowlanych, a nie kondycję finansową spółki, a w konsekwencji zachodził brak tożsamości pomiędzy podmiotem jaki miał zostać wprowadzony w błąd, a podmiotem który dokonał niekorzystnego rozporządzenia mieniem;

b) błędnym uznaniu, iż spółka [...] sp. z o.o. nie miała możliwości wywiązania się z zawartych z poszkodowanymi umów przedwstępnych, w sytuacji gdy poza umową kredytu bankowego zawarta była umowa współpracy ze spółką holenderską [...], która gwarantowała udzielenie finansowania na łączną kwotę 7 mln euro (a więc przekraczającą wartość samego kredytu bankowego) która nie została w pełni udzielona wyłącznie z winy inwestora holenderskiego (pożyczkodawcy) w związku z nienależytym postępowaniem jej dyrektora i prezesa zarządu Pana F. A. v. N., co zostało prawomocnie stwierdzone wyrokiem sądu holenderskiego;

c) błędnym uznaniu, iż oskarżony swoim zachowaniem wprowadził poszkodowanych w błąd w zakresie przeznaczenia wpłacanych przez nich pieniędzy na finansowanie inwestycji, w sytuacji gdy konstrukcja zawartych z poszkodowanymi umów przedwstępnych uzależniała dokonywanie wpłaty kolejnych transz ceny od zakończenia realizacji poszczególnych etapów inwestycji;

d) błędnym uznaniu, iż zawarte przez spółkę [...] sp. z o.o. umowy przedwstępne dotyczące domów miały charakter fikcyjny, w sytuacji gdy nie potwierdzają tego strony umowy, a jednocześnie takie same umowy zawierane były przez przedstawicieli firmy [...], które to zostały uznane przez Sąd I Instancji za obowiązujące;

e) braku ustalenia, iż pomimo zawarcia 11 umów przedwstępnych przez przedstawicieli [...], umowy te były przez nich nierealizowane, czyniąc w ten sposób szkodę spółce na kwotę ponad 8 mln zł, co jednocześnie utrudniało pozyskanie

kolejnych transz udzielonego spółce kredytu i stanowiło jedną z głównych przyczyn niepowodzenia inwestycji;

2. Mającą wpływ na orzeczenie obrazę przepisów postępowania, a to art. 167 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., polegającą na braku przeprowadzenia z urzędu dowodu z uzupełniającej opinii biegłego lub chociażby przesłuchania biegłego na rozprawie, w sytuacji gdy opinia biegłego sporządzona w toku postępowania przygotowawczego została sporządzona w oparciu o zeznania oskarżonej J. N. – B. złożone w charakterze świadka, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia przez Sąd I Instancji wniosków opinii biegłych, opartych na treści zeznań oskarżonej, które nie stanowiły dowodu w niniejszej sprawie.

3. Mającą wpływ na orzeczenie obrazę przepisów, a to art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 k.p.k. poprzez:

a) dowolne, a nie swobodne uznanie za wiarygodny dowód z opinii biegłych w zakresie wniosków dotyczących sytuacji finansowej spółki [...] sp. z o.o., w sytuacji gdy biegli w sposób zupełnie nieuzasadniony dokonywali modyfikacji danych zawartych w sprawozdaniach finansowych spółki, poprzez brak uwzględnienia rzeczywistej wartości posiadanej przez spółkę nieruchomości, której wartość została potwierdzona niezależną opinią rzeczoznawcy oraz opinią sporządzoną w trakcie prowadzonego następnie postępowania egzekucyjnego, których to biegłe nie mogły wiarygodnie podważać, gdyż wymagało to wiedzy wykraczającej poza ich specjalność.

b) dowolne, a nie swobodne uznanie za wiarygodny dowód z opinii biegłych w zakresie w jakim uznał on opisane w czynach z pkt z pkt III, IV, V, VI, VII, VIII aktu oskarżenia zachowania oskarżonego M. B., stanowiły czynności niekorzystne i nieuzasadnione z punktu widzenia interesów spółek, w sytuacji gdy opinia biegłych sądowych pozostaje w tym zakresie niewiarygodna, jako oparta najczęściej wyłącznie o analizę przelewów, bez analizy treści umów stanowiących ich podstawę, oraz błędnym założeniu, iż każdy wydatek, który dotyczył jednego ze współwłaścicieli, już tylko z tej przyczyny może zostać uznany za nieuzasadniony,

gdy jednocześnie żaden z nich nie pobierał pensji za wykonywane przez siebie prace.

c) dowolne, a nie swobodne uznanie, iż oskarżony w zakresie każdego z czynów działał z zamiarem bezpośrednim, w sytuacji gdy ocena ta nie została w żaden sposób uzasadniona, a jednocześnie zaprzecza jej zachowanie oskarżonych po popełnieniu zarzucanego, a w szczególności podejmowanie działań zmierzających do pozyskania oraz zaprzestanie zawierania dalszych umów z chwilą pogorszenia się kondycji finansowej spółki [...] sp. z o.o.

d) dowolne, a nie swobodne odmówienie wiary wyjaśnieniom oskarżonych M. B. oraz M. v. D. W., w sytuacji gdy Sąd I Instancji nie wskazał na chociażby jeden przykład tego, w jakim dokładnie zakresie miałyby one pozostawać sprzeczne z zebrany w sprawie materiale dowodowym, którego to analiza zaprzecza takiej ocenie.”

Dodatkowo zarzucili:

„4. Obrazę prawa materialnego, a to art. 286 § 1 w zw. z art. 18 § 1 k.k. polegające na jego bezpodstawnym zastosowaniu, poprzez przypisanie oskarżonemu przestępstwa oszustwa popełnionego <<wspólnie i w porozumieniu>> bez jednoczesnego uwzględnienia art. 18 § 1 k.k. w podstawie skazania, jak również przy braku poczynienia jakichkolwiek ustaleń faktycznych w zakresie istnienia porozumienia pomiędzy oskarżonymi, jego treści oraz faktycznego podziału ról pomiędzy oskarżonymi w zakresie przypisanego im zachowania (dotyczy czynu z pkt I oraz II aktu oskarżenia).

5. Obrazę prawa materialnego, a to art. 296 § 1, 2 i 3 k.k. w zw. z art. 18 § 1 k.k. polegające na jego bezpodstawnym zastosowaniu, poprzez przypisanie oskarżonemu przestępstw tzw. niegospodarności (określonych w pkt IV, V, VI, VII, VIII aktu oskarżenia) <<wspólnie i w porozumieniu>>, bez jednoczesnego uwzględnienia art. 18 § 1 k.k. w podstawie skazania, jak również przy braku poczynienia jakichkolwiek ustaleń faktycznych w zakresie osoby z jaką oskarżony miał współdziałać, istnienia pomiędzy tymi osobami porozumienia, jego treści oraz faktycznego podziału ról pomiędzy oskarżonymi w zakresie ich popełnienia.

6. Obrazę prawa materialnego, a to art. 286 § 1 w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. art. 12 k.k. polegające na jego bezpodstawnym zastosowaniu, poprzez zakwalifikowanie wielości zachowań oskarżonego jako jednego czynu, wyrządzającego jedną szkodę majątkową, w sytuacji braku poczynienia jakichkolwiek ustaleń faktycznych w zakresie istnienia krótkich odstępów czasu pomiędzy zachowaniami oraz obejmowania ich przez oskarżonego z góry powziętym zamiarem.

7. Obrazę prawa materialnego, a to art. 296 § 2 i 3 k.k. w zw. z art. 1 § 1 k.k. poprzez jego zastosowanie, w sytuacji gdy ustalony przez Sąd I Instancji stan faktyczny w zakresie czynów z pkt III, IV, V, VI, VII nie pozwala na uznanie, iż doszło do realizacji znamienia wyrządzenia wielkiej lub nawet znacznej szkody majątkowej, gdyż brak jest podstaw do uznania, iż zarzucane oskarżonemu zachowania (w opisie każdego z zarzuconych czynów) stanowiły jeden czyn w rozumieniu art. 1 § 1 k.k., a jednocześnie żadne z zarzuconych zachowań - oceniane osobno - dotyczyło kwoty co najmniej 200.000 zł.

8. Obrazę prawa materialnego, a to art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 586 k.s.h., polegające na jego bezpodstawnym zastosowaniu i uznaniu, iż względem czynu z pkt IX i X aktu oskarżenia, względniejszą dla oskarżonego jest ustawa obowiązująca w chwili popełnienia zarzucanych czynów, w sytuacji gdy z dniem 1 stycznia 2016 r. doszło do modyfikacji podstaw do ogłoszenia upadłości wyrażonych w art. 11 ustawy prawo upadłościowe, których istnienie nie zostało potwierdzone przez Sąd I Instancji w ustalonym przez siebie stanie faktycznym, a których stwierdzenie było niezbędne dla możliwości dokonania oceny, która z ustaw była dla oskarżonego względniejsza i czy w ogóle czyn zarzucony oskarżonemu pozostaje czynem karalnym.”

Z najdalej idącej ostrożności procesowej, zarzucili:

„9. Rażąco niewspółmierność kary orzeczonej względem oskarżonego w wymiarze 7 lat kary pozbawienia wolności (za czyn z pkt I aktu oskarżenia) oraz 3 lata kary pozbawienia wolności (za czyn z pkt II aktu oskarżenia), podczas gdy dyrektywy wymiaru kary z art. 53 § 1 i 2 k.k., a w szczególności sposób życia oskarżonego przed popełnieniem przypisanego mu przestępstwa, w tym w trakcie wieloletniego procesu karnego uzasadniają wymierzenie oskarżonemu kar jednostkowych w wymiarze

odpowiednio 1 rok i 6 miesięcy pozbawienia wolności (za czyn z pkt I aktu oskarżenia) oraz 1 roku pozbawienia wolności łącznej w wymiarze nieprzekraczającym 2 lata pozbawienia wolności (za czyn z pkt II aktu oskarżenia) i na tej podstawie kary łącznej w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności, której to wykonanie zostałyby warunkowo zawieszone na okres próby wynoszący 3 lata.”

Mając na względzie powyższe zarzuty, na podstawie, art. 427 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 k.p.k. wniesli „o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu, względnie na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. uchylenie zaskarżonej części wyroku celem przeprowadzenia przez Sąd I Instancji przewodu w całości.”

Obrońcy M. v. d. W. zaskarżyli wyrok „w części odnoszącej się do przypisania winy oraz kary względem oskarżonego M. v. d. W..” Na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 1, 2, 3 i 4 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucili:

„Błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na:

- a) braku ustalenia, iż przelewy ze środków na rzecz [...] sp. z o.o. wykonywane były w wielu przypadkach przez kredytujące pokrzywdzonych banki, które dokonywały ich w oparciu o weryfikację postępu prac budowlanych, a nie kondycję finansową spółki, a w konsekwencji zachodził brak tożsamości pomiędzy podmiotem jaki miał zostać wprowadzony w błąd, a podmiotem który dokonał niekorzystnego rozporządzenia mieniem;
- b) błędnym uznaniu, iż oskarżony swoim zachowaniem w okresie od 1.02.2007 r do dnia 6.11.2008 r. doprowadził klientów spółki [...] sp. z o.o. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez wprowadzenie ich w błąd, w sytuacji gdy zgodnie z aktami rejestrowymi, oskarżony pozostawał członkiem zarządu spółki [...] sp. z o.o. dopiero od dnia 14.09.2007 r. i nie miał nigdy wcześniej bezpośredniego kontaktu z poszkodowanymi z uwagi na nieznajomość języka polskiego;
- c) błędnym uznaniu, iż spółka [...] sp. z o.o. nie miała możliwości wywiązania się z zawartych z poszkodowanymi umów przedwstępnych, w sytuacji gdy poza umową kredytu bankowego zawarta była umowa współpracy ze spółką holenderską [...], która gwarantowała udzielenie finansowania na łączną kwotę 7 mln euro (a więc

przekraczającą wartość samego kredytu bankowego) która nie została w pełni udzielona wyłącznie z inwestora holenderskiego (pożyczkodawcy) w związku z nienależytym postępowaniem jej dyrektora i prezesa zarządu Pana F. A. v. N., co zostało prawomocnie stwierdzone wyrokiem sądu holenderskiego;

d) błędnym uznaniu, iż oskarżony swoim zachowaniem wprowadził poszkodowanych w błąd w zakresie przeznaczenia wpłacanych przez nich pieniędzy na finansowanie inwestycji, w sytuacji gdy konstrukcja zawartych z poszkodowanymi umów przedwstępnych uzależniała dokonywanie wpłaty kolejnych transz ceny od zakończenia realizacji poszczególnych etapów inwestycji;

e) błędnym uznaniu, iż zawarte przez spółkę [...] sp. z o.o. umowy przedwstępne dotyczące domów miały charakter fikcyjny, w sytuacji gdy nie potwierdzają tego strony umowy, a jednocześnie takie same umowy zawierane były przez przedstawicieli firmy [...], które to zostały uznane przez Sąd I Instancji za obowiązujące.

f) braku ustalenia, iż pomimo zawarcia 11 umów przedwstępnych przez przedstawicieli [...], umowy te były przez nich nierealizowane, czyniąc w ten sposób szkodę spółce na kwotę ponad 8 mln zł, co jednocześnie utrudniało pozyskanie kolejnych transz udzielonego spółce kredytu i stanowiło jedną z głównych przyczyn niepowodzenia inwestycji

2. Mającą wpływ na orzeczenie obrazę przepisów postępowania, a to art. 167 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k., polegającą na braku przeprowadzenia z urzędu dowodu z uzupełniającej opinii biegłego lub chociażby przesłuchania biegłego na rozprawie, w sytuacji gdy opinia biegłego sporządzona w toku postępowania przygotowawczego została sporządzona w oparciu o zeznania oskarżonej J. N. -B. złożone w charakterze świadka, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia przez Sąd I Instancji wniosków opinii biegłych, opartych na treści zeznań oskarżonej, które nie stanowiły dowodu w niniejszej sprawie.

3. Mającą wpływ na orzeczenie obrazę przepisów, a to art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., poprzez:

- a) dowolne, a nie swobodne uznanie za wiarygodny dowód z opinii biegłych w zakresie wniosków dotyczących sytuacji finansowej spółki [...] sp. z o.o., w sytuacji gdy biegli w sposób zupełnie nieuzasadniony dokonywali modyfikacji danych zawartych w sprawozdaniach finansowych spółki, poprzez brak uwzględnienia rzeczywistej wartości posiadanej przez spółkę nieruchomości, której wartość została potwierdzona niezależną opinią rzeczoznawcy oraz opinią sporządzoną w trakcie prowadzonego następnie postępowania egzekucyjnego, których to biegłe nie mogły wiarygodnie podważać, gdyż wymagało to wiedzy wykraczającej poza ich specjalność.
- b) dowolne, a nie swobodne uznanie, iż oskarżony w zakresie obydwu czynów działał z zamiarem bezpośrednim, w sytuacji gdy ocena ta nie została w żaden sposób uzasadniona, a jednocześnie zaprzecza jej zachowanie oskarżonych po popełnieniu zarzucanego, a w szczególności podejmowanie działań zmierzających do pozyskania oraz zaprzestanie zawierania dalszych umów z chwilą pogorszenia się kondycji finansowej spółki [...] sp. z o.o.
- c) dowolne, a nie swobodne odmówienie wiary wyjaśnieniom oskarżonych M. B. oraz M. v. D. W., w sytuacji gdy Sąd I Instancji nie wskazał na chociażby jeden przykład tego, w jakim dokładnie zakresie miałyby one pozostawać sprzeczne z zebrany w sprawie materiale dowodowym, którego to analiza zaprzecza takiej ocenie.”

Z ostrożności procesowej zarzucili:

„4. Obrazę prawa materialnego, a to art. 286 § 1 w zw. z art. 18 § 1 k.k. polegające na jego bezpodstawnym zastosowaniu, poprzez przypisanie oskarżonemu przestępstwa oszustwa popełnionego <<wspólnie i w porozumieniu>> bez jednoczesnego uwzględnienia art. 18 § 1 k.k. w podstawie skazania, jak również przy braku poczynienia jakichkolwiek ustaleń faktycznych w zakresie istnienia porozumienia pomiędzy oskarżonymi, jego treści oraz faktycznego podziału ról pomiędzy oskarżonymi w zakresie przypisanego im zachowania (dotyczy zarówno czynu z pkt I orz II aktu oskarżenia)

5. Obrazę prawa materialnego, a to art. 286 § 1 w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. art. 12 k.k. polegające na jego bezpodstawnym zastosowaniu, poprzez zakwalifikowanie wielości zachowań oskarżonego jako jednego czynu, wyrządzającego jedną szkodę majątkową, w sytuacji braku poczynienia jakichkolwiek ustaleń faktycznych w zakresie istnienia krótkich odstępów czasu pomiędzy zachowaniami oraz obejmowania ich przez oskarżonego z góry powziętym zamiarem.”

Z najdalej idącej ostrożności procesowej, zarzucili:

„6. Rażąco niewspółmierność kary orzeczonej względem oskarżonego w wymiarze 7 lat kary pozbawienia wolności (za czyn z pkt I aktu oskarżenia) oraz 3 lata kary pozbawienia wolności (za czyn z pkt II aktu oskarżenia), podczas gdy dyrektywy wymiaru kary z art. 53 § 1 i 2 k.k., a w szczególności sposób życia oskarżonego przed popełnieniem przypisanego mu przestępstwa, w tym w trakcie wieloletniego procesu karnego uzasadniają wymierzenie oskarżonemu kar jednostkowych w wymiarze odpowiednio 1 rok i 6 miesięcy pozbawienia wolności (za czyn z pkt I aktu oskarżenia) oraz 1 roku pozbawienia wolności łącznej w wymiarze nieprzekraczającym 2 lata pozbawienia wolności (za czyn z pkt II aktu oskarżenia) i na tej podstawie kary łącznej w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności, której to wykonanie zostałoby warunkowo zawieszona na okres próby wynoszący 3 lata.”

Mając na względzie powyższe zarzuty, na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 k.p.k. wniesli o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu, względnie na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. uchylenie zaskarżonej części wyroku celem przeprowadzenia przez Sąd I Instancji przewodu w całości.

Obrońca J. N. -B. zaskarżył wyrok w części odnoszącej się do przypisania winy oraz kary względem oskarżonej J. N. -B. (pkt. CXXXVII). Na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 1, 2, 3 i 4 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

„1. Obrazę prawa materialnego, a to art. 296 § 2 i 3 k.k. w zw. z art. 1 § 1 k.k. poprzez jego zastosowanie, w sytuacji gdy ustalony przez Sąd I Instancji stan faktyczny nie pozwala na uznanie, iż doszło do realizacji znamienia wyrządzenia

wielkiej lub znacznej szkody majątkowej, gdyż brak jest podstaw do uznania, iż zarzucane oskarżonej zachowania stanowiły jeden czyn, a jednocześnie każde z nich oceniane osobno dotyczyło kwoty mniejszej niż 200.000 zł.

2. Mającą wpływ na orzeczenie obrazę przepisów postępowania, a to art. 167 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k., polegającą na braku przeprowadzenia z urzędu dowodu z uzupełniającej opinii biegłego lub chociażby przesłuchania biegłego na rozprawie, w sytuacji gdy opinia biegłego sporządzona w toku postępowania przygotowawczego została sporządzona w oparciu o zeznania oskarżonej złożone w charakterze świadka, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia przez Sąd I Instancji wniosków opinii biegłych wynikających z treści zeznań oskarżonej, które nie mogły stanowić dowodu w sprawie.

3. Mającą wpływ na orzeczenie obrazę przepisów, a to art. 7 k.p.k., poprzez dowolne, a nie swobodne uznanie, iż dokonywane przez M. B. płatności, jakich dokonanie ułatwić miała oskarżona, stanowiły wypłaty całkowicie nieuzasadnione i niekorzystne z punktu widzenia interesów spółki [...] sp. z o.o., w sytuacji gdy wniosków takich nie potwierdza wnikliwa analiza zeznań świadka M. S. oraz treść opinii biegłych sądowych, która to pozostaje w tym zakresie niewiarygodna, jako oparta na analizie samych przelewów dokonanych na rzecz oskarżonej, a nie przyczynach ich wykonania, to jest ocenie treści umowy zawartej oskarżoną ze spółką [...] sp. z o. oraz treści faktur będących podstawą dla przedmiotowych przelewów, których to biegłe w swej opinii nie analizowały.

4. Mającą wpływ na orzeczenie obrazę przepisów, a to art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., poprzez dowolne, a nie swobodne przypisanie oskarżonej popełnienia zarzucanego jej przestępstwa z zamiarem bezpośrednim, w sytuacji gdy takich ustaleń nie potwierdza żaden z przeprowadzonych dowodów, co znajduje potwierdzenie m.in. w tym, że nie był go w stanie wskazać także sam Sąd I Instancji w treści uzasadnienia.”

Dodatkowo, z ostrożności procesowej zarzucił:

„5. Rażąco naruszenie prawa materialnego art. 53 § 2 k.k. polegające na uwzględnieniu przy wymiarze kary orzeczone względem oskarżonej J. N. -B.

okoliczności związanych z czynami przypisanymi wyłącznie innym oskarżonym, w sytuacji gdy podstawą dla wymiaru kary winny być wyłącznie te okoliczności faktyczne, które dotyczą bezpośrednio oskarżonej lub czynu jaki został jej przypisany.”

Z najdalej idącej ostrożności procesowej zarzucił:

„6. Rażąca niewspółmierność kary orzeczonej względem J. N. -B. w wymiarze 2 lat i 3 miesięcy kary pozbawienia wolności, podczas gdy dyrektywy wymiaru kary z art. 53 § 1 i 2 k.k., a w szczególności sposób życia oskarżonej przed popełnieniem przypisanego jej przestępstwa, w tym w trakcie wieloletniego procesu karnego oraz jej sytuacja rodzinna, uzasadniają wymierzenie oskarżonej kary w wymiarze nieprzekraczającym 1 rok pozbawienia wolności, której to wykonanie zostałoby warunkowo zawieszone na okres próby wynoszący 2 lata.”

Mając na względzie powyższe zarzuty, na podstawie, art. 427 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 k.p.k. wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie oskarżonej od zarzucanego jej czynu, względnie na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. uchylenie zaskarżonej części wyroku celem przeprowadzenia przez sąd I Instancji przewodu w całości, w zakresie czynu przypisanego oskarżonej.

Adw. Ł. G.– pełnomocnik pokrzywdzonych: K. T. B., J. S. B., M. B., M. B.– R., J. M. B., M. B. i in. w odpowiedzi na apelację wniósł o utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z 15 lipca 2021 r., sygn. akt II AKa 15/19, orzekł:

„I. uchyła zawarte w ust. CXXXVIII wyroku orzeczenie o karze łącznej pozbawienia wolności;

II. uchyła zawarte w ust. CXXXIX wyroku orzeczenie o karze łącznej grzywny;

III. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że przyjmuje, że czyny zarzucone oskarżonemu M. B. w pkt III - VIII aktu oskarżenia, a przypisane w ust. CXXVII - CXXXII wyroku stanowią jeden czyn ciągły wyczerpujący znamiona przestępstwa z przestępstwa z art. 296 § 2 i § 3 w zw. z § 1 k.k. i art. 12 k.k. i art. 4 § 1 k.k. i za to na

mocy art. 296 § 3 k.k. wymierza oskarżonemu karę 7 (siedmiu) lat pozbawienia wolności;

IV. zmienia opis czynu zarzucanego oskarżonemu M. B. w pkt IX aktu oskarżenia, a przypisanego w ustępie CXXXIII w ten sposób, że przyjmuje, iż działanie oskarżonego obejmowało okres od 1 stycznia 2007 r. do 21 lutego 2011 r. i obniża karę grzywny do 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej grzywny na kwotę 200 (dwieście) złotych;

V. zmienia opis czynu zarzucanego oskarżonemu M. B. w pkt X aktu oskarżenia, a przypisanego w ustępie CXXXIV w ten sposób, że przyjmuje, iż działanie oskarżonego obejmowało okres od 10 marca 2009 r. do 21 lutego 2011 r. i obniża karę grzywny do 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej grzywny na kwotę 200 (dwieście) złotych;

VI. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punktach CVIII i CXLIV słowa: <<M. W.– M. >> zastępuje słowami: <<S. W. – M. następcy prawnego M. W.– M. >>;

VII. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punktach XIX, CXLIV słowa: <<M. B. >> zastępuje słowami: <<M. B.– Ż. >>;

VIII. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałym zakresie;

IX. na mocy art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. biorąc za podstawę kary jednostkowe pozbawienia wolności z osobna wymierzone w ust. I i CXXIII zaskarżonego wyroku oraz w ust. III niniejszego wyroku orzeka wobec oskarżonego M. B. karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 9 (dziesięciu) lat i 6 (miesięcy) miesięcy;

X. na mocy art. 85 k.k., art. 86 § 1 i 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 k.k. biorąc za podstawę kary jednostkowe grzywny z osobna wymierzone w ust. I, CXXIII, CXXVII, CXXVIII, CXXIX, CXXX, CXXXI, CXXXV i CXXXVI zaskarżonego wyroku oraz IV i V niniejszego wyroku orzeka wobec oskarżonego M. B. karę łączną grzywny w wymiarze 350 (trzystu pięćdziesięciu) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 200 (dwustu) złotych;

XI. zasądza od oskarżonych M. B. i M. v. d. W. - solidarnie - na rzecz oskarżycieli posiłkowych (...) wydatki w kwotach po 1920 (tysiąc dziewięćset dwadzieścia) zł na rzecz każdego z oskarżycieli posiłkowych;

XII. zwalnia wszystkich oskarżonych od obowiązku uiszczenia wydatków za postępowanie odwoławcze, jednocześnie zasądając od oskarżonych opłaty: w kwocie 14.600 (czternaście tysięcy sześćset) zł za obie instancje od M. B., a także kwoty 12.600 (dwanaście tysięcy sześćset) zł od M. v. d. W. oraz kwoty 8.400 (osiem tysięcy czterysta) zł od J. N. -B. za postępowanie odwoławcze.

Kasacje od tego wyroku wnieśli: obrońca M. B., obrońca M. v. d. W. oraz obrońca J. N. -B..

Obrońca M. B. zaskarżył to orzeczenie w całości, zarzucając:

„1. naruszenie art. 19 ust. 1 akapit drugi zw. z art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w zw. z art. 3 (zasadą domniemania niewinności) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2016/343 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności, prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym poprzez udział w składzie Sądu Odwoławczego sędziego delegowanego, co jednocześnie statuuje bezwzględłą przyczynę odwoławczą w postaci udziału w wydaniu orzeczenia osoby nieuprawnionej (art. 439 § 1 pkt 1) bądź też w postaci nienależytej obsady sądu (art. 439 § 1 pkt 2);

2. rażąco i mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia obrazę art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. polegającą na nienależytym rozpoznaniu przez Sąd Odwoławczy zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa procesowego, a to art 7 k.p.k. art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 k.p.k. poprzez dowolne, a nie swobodne uznanie, iż oskarżony w zakresie każdego z czynów działał z zamiarem bezpośrednim, w szczególności poprzez brak odniesienia się przez Sąd Odwoławczy do kwestii wystąpienia zamiaru w przypadku innych przestępstw przypisanych oskarżonemu niż oszustwo;

3. rażąco i mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia obrazę art. 433 § 2 k.p.k. ad. 457 § 3 k.p.k. polegającą na nienależytym rozpoznaniu przez

Sąd Odwoławczy zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego, a to art. 286 § 1 w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. art. 12 k.k. poprzez:

1. zastosowanie przy rozpoznawaniu tego zarzutu błędnej wykładni art. 12 kk polegającej na przyjęciu, iż oskarżeni działali z góry powziętym zamiarem nakierowanym na okoliczności niewskazane w opisie czynu, tj. nakierowanym na obciążenie spółki [...] sp. z o. o. nieuzasadnionymi ekonomicznie kosztami z pokrzywdzeniem kontrahentów tejże spółki, którzy nie mieli, możliwości kontroli sposobu wydatkowania przekazywanych spółce środków pieniężnych, chociaż prawidłowa wykładnia ww. przepisu polega na przyjęciu, iż z góry powzięty zamiar powinien odnosić się do okoliczności faktycznych realizujących znamiona przestępstwa przypisanego oskarżonemu skonkretyzowanych w opisie czynu,
2. utrzymanie w kwalifikacji czynów zarzuconych oskarżonemu w pkt I i II aktu art. 12 k.k. pomimo braku przedstawienia zarówno przez Sąd I instancji, jak i przez Sąd Odwoławczy jakiegokolwiek argumentacji uzasadniającej przyjęcie, że oskarżony już przy pierwszej transakcji z klientem lub kontrahentem obejmował swoim zamiarem dokonanie wszystkich pozostałych czynności wskazanych w opisie ww. czynów;

4. rażąco i mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia obrażać art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 12 k.k. polegającą na nienależytym rozpoznaniu przez Sąd Odwoławczy zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego, a to art. 296 § 2 i 3 k.k. w zw. z art. 1 § 1 k.k. poprzez zastosowanie przy rozpoznawaniu ww. zarzutu błędnej wykładni art. 12 k.k. polegającej na przyjęciu, iż zachowania przypisane oskarżonemu stanowią czyn ciągły, ponieważ są jednorodne, a znamię krótkich odstępów czasów zostało zrealizowane, ponieważ czyny opisane w pkt III – VIII aktu oskarżenia zostały popełnione w krótkich odstępach czasu, co doprowadziło Sąd Odwoławczy do wadliwego ustalenia, iż zachowania określone w pkt III-VIII aktu oskarżenia, a przypisane w pkt. CXXVII-CXXXII wyroku I instancji stanowią jeden czyn ciągły, co jednocześnie stanowi naruszenie:

1) art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 455 k.p.k. poprzez wyjście przez Sąd Odwoławczy poza granice zarzutów podniesionych w apelacji polegające na dokonaniu uzupełnienia kwalifikacji prawnej czynów przypisanych oskarżonemu w pkt CXXVII-CXXXII wyroku pierwszej instancji o art. 12 k.k. przy równoczesnym

dokonaniu nowych ustaleń faktycznych skutkujących zmianą w opisie ww. czynów, polegającą na wskazaniu, że ww. czyny <<stanowią jeden czyn ciągły>>;

2) art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. poprzez brak uzupełnienia opisu czynu o znamiona czynu ciągłego pomimo powołania przez Sąd Odwoławczy art. 12 k.k. w jego kwalifikacji, a poprzestanie w opisie czynu wyłącznie na wskazaniu, że ww. <<stanowią jeden czyn ciągły>>, co także oznacza naruszenia art. 12 k.k. poprzez zastosowanie ww. przepisu do przestępstwa, którego opis nie zawiera znamion wskazanych w powyższym przepisie;

3) art. 434 § 1 k.p.k. poprzez połączenie czynów przypisanych oskarżonemu w pkt CXXVII-CXXXII wyroku I instancji w jeden czyn ciągły w oparciu o własne ustalenia Sądu Odwoławczego, co pozwoliło odeprzeć zarzuty stawiane w apelacji, a także doprowadziło do zakwalifikowania zachowania przypisanego w pkt CXXXI wyroku I instancji z przepisu wskazującego na działanie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, a to wszystko w przy braku skargi na niekorzyść;

4) art. 7 i art. 424 § 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. poprzez brak należytego uzasadnienia przez Sąd Odwoławczy swoich ustaleń co do zachodzenia znamion ciągłości określonych w art. 12 k.k., a w rezultacie dokonanie tych ustaleń z naruszeniem zasady swobodnej oceny dowodów;

5. art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 33 § 2 k.k. poprzez brak uchylecia rozstrzygnięć zawartych w wyroku Sądu I instancji o grzywnach orzeczonych za przestępstwa przypisane oskarżonemu w pkt CXXVII-CXXX, mimo że ww. czyny zostały uznane przez Sąd Odwoławczy za jedno przestępstwo stanowiące czyn ciągły;

6. art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. poprzez orzeczenie łącznej kary grzywny w oparciu także o kary jednostkowe grzywny wymierzone przez Sąd I instancji za przestępstwa, które w zaskarżonym wyroku zostały uznane za jeden czyn ciągły;

7. rażącą i mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia obrazę art. 440 k.p.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. poprzez brak zmiany wyroku Sądu I instancji polegającej na przyjęciu, iż przestępstwa przypisane oskarżonemu

odpowiednio w CXXXIII oraz CXXXIV oraz w pkt CXXXV tego wyroku stanowią ciągi przestępstw, a w konsekwencji poprzez brak wymierzenie oskarżonemu jednej kary za każdy z tych ciągów.”

W oparciu o podniesione zarzuty, na podstawie art. 537 k.p.k. i art. 427 § 1 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Obrońca M. v. d. W. zaskarżył pkt III, VI-VIII, XI-XII orzeczenia.

Na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. i art. 526 § 1 k.p.k. zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

„1. naruszenie przez Sąd Odwoławczy art. 19 ust. 1 akapit drugi w zw. z art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w zw. z art. 3 (zasadą domniemania niewinności) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2016/343 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym poprzez udział w składzie Sądu Odwoławczego sędziego delegowanego, co jednocześnie statuuje bezwzględną przyczynę odwoławczą w postaci udziału w wydaniu orzeczenia osoby nieuprawnionej (art. 439 § 1 pkt 1) bądź też w postaci nienależytej obsady sądu (art. 439 § 1 pkt 2);

2. rażącą i mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia obrazę art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. polegającą na nienależytym rozpoznaniu przez Sąd Odwoławczy zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa procesowego, a to art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 k.p.k. poprzez dowolne, a nie swobodne uznanie, iż oskarżony w zakresie obydwu przypisanych mu czynów działał z zamiarem bezpośrednim;

3. rażącą i mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia obrazę art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. polegającą na nienależytym rozpoznaniu przez Sąd Odwoławczy zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego, a to art. 286 § 1 w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. art. 12 k.k. poprzez:

- zastosowanie przy rozpoznawaniu tego zarzutu błędnej wykładni art. 12 k.k. polegającej na przyjęciu, iż oskarżeni działali z góry powziętym zamiarem

nakierowanym na okoliczności niewskazane w opisie czynu, tj. nakierowanym na obciążenie spółki [...] sp. z o.o. nieuzasadnionymi ekonomicznie kosztami z pokrzywdzeniem kontrahentów tejże spółki, którzy nie mieli możliwości kontroli sposobu wydatkowania przekazywanych spółce środków pieniężnych, chociaż prawidłowa wykładnia ww. przepisu polega na przyjęciu, iż z góry powzięty zamiar powinien odnosić się do okoliczności faktycznych realizujących znamiona przestępstwa przypisanego oskarżonemu skonkretyzowanych w opisie czynu,

- utrzymanie w kwalifikacji czynów zarzuconych oskarżonemu w pkt I i II aktu art. 12 k.k. pomimo braku przedstawienia zarówno przez Sąd I instancji, jak i przez Sąd Odwoławczy jakiegokolwiek argumentacji uzasadniającej przyjęcie, że oskarżony już przy pierwszej transakcji z klientem lub kontrahentem obejmował swoim zamiarem dokonanie wszystkich pozostałych czynności wskazanych w opisie ww. czynów;

4. rażącą i mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia obrazę art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. polegającą na nienależytym rozpoznaniu przez Sąd Odwoławczy zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych Sądu I instancji polegającego na przyjęciu przez Sąd I instancji, iż oskarżony swoim zachowaniem w okresie od 1 lutego 2007 r. do 6 listopada 2008 r. doprowadził klientów spółki [...] do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez wprowadzenie ich w błąd, mimo iż z akt rejestrowych wynika, że oskarżony pozostawał członkiem zarządu tejże spółki dopiero od dnia 14 września 2007 r., poprzez wyrażenie przez Sąd Odwoławczy poglądu, iż fakt niesprawowania funkcji w zarządzie nie ma znaczenia dla realizacji znamion przestępstwa, ponieważ oskarżony uczestniczył w zgromadzeniach wspólników spółki co najmniej od 30 czerwca 2006 r., co jednocześnie oznacza zastosowanie przez Sąd Odwoławczy przy rozpoznawaniu ww. zarzutu wadliwej wykładni art. 6 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 18 § 1 k.k.”

W oparciu o podniesione zarzuty, na podstawie art. 537 k.p.k. i art. 427 § 1 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Obrońca J. N. -B. zaskarżył pkt VIII i XII orzeczenia.

Na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. i art. 526 § 1 k.p.k. zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

„1. naruszenie przez Sąd Odwoławczy art. 19 ust. 1 akapit drugi w zw. z art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w zw. z art. 3 (zasadą domniemania niewinności) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2016/343 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym poprzez udział w składzie Sądu Odwoławczego sędziego delegowanego, co jednocześnie statuuje bezwzględną przyczynę odwoławczą w postaci udziału w wydaniu orzeczenia osoby nieuprawnionej (art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.) bądź też w postaci nienależytej obsady sądu (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.);

2. rażącą i mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia obrazę art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nienależyte rozpoznanie przez Sąd Odwoławczy zarzutów naruszenia art. 7 i art. 410 k.p.k. w zakresie ustaleń co do braku uzasadnienia wypłat dokonywanych na jej rzecz przez spółkę [...] sp. z o.o. oraz ustaleń co do popełnienia przestępstwa z zamiarem bezpośrednim poprzez nieodniesienie się do argumentów zawartych w apelacji i powielenie szczątkowej w tym zakresie argumentacji zawartej w uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji;

3. rażącą i mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia obrazę art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nienależyte rozpoznanie przez Sąd Odwoławczy zarzutu obrazy art. 296 § 2 i 3 k.k. w zw. z art. 1 § 1 k.k. poprzez wskazanie, że zachowania zarzucone w pkt XVI aktu oskarżenia stanowią czyn ciągły, pomimo iż ustalenie takie nie wynika z ustaleń Sądu I instancji ani nie zostało odzwierciedlone w opisie czynu i jego kwalifikacji prawnej, co jednocześnie stanowi naruszenie:

1) art. 437 § 2 k.p.k. i 455 k.p.k. w zw. z art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. poprzez brak uzupełnienia opisu czynu przypisanego oskarżonej o znamiona czynu ciągłego oraz brak poprawienia jego kwalifikacji prawnej pomimo wskazania w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, że przestępstwo przypisane oskarżonej stanowi czyn ciągły;

2) art. 434 § 1 k.p.k. poprzez uczynienie przez Sąd Odwoławczy nowych, niekorzystnych dla oskarżonej ustaleń faktycznych co do znamion przypisanego jej przestępstwa w celu odparcia zarzutu postanowionego w apelacji w sytuacji braku zaskarżenia wyroku na jej niekorzyść;

3) art. 7 i art. 424 § 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. poprzez brak należytego uzasadnienia ustaleń Sądu Odwoławczego co do zachodzenia znamion ciągłości określonych w art. 12 § 1 k.k., a w rezultacie dokonanie tych ustaleń z naruszeniem zasady swobodnej oceny dowodów;

4. rażącą i mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia obrazę art. 440 k.p.k. w zw. z art. 18 § 3 k.k. i art. 1 § 1 k.k. poprzez brak zmiany wyroku I instancji i brak uniewinnienia oskarżonej, pomimo iż zachowania wskazane w opisie czynu przypisanego oskarżonej jako ułatwiające popełnienie przestępstwa niegospodarności polegały na wykonaniu obowiązku prawnego, tj. na wystawianiu faktur stosownie do treści stosownych przepisów ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, w szczególności zgodnie z obowiązkiem statuowanym w art. 106 ust. 1, 3, 4 w brzmieniu obowiązującym w chwili popełnienia czynu.”

W oparciu o podniesione zarzuty, na podstawie art. 537 k.p.k. i art. 427 § 1 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. wniósł o:

„1. w razie niepodzielenia przez Sąd Najwyższy zarzutu nr 1 i uwzględnienia zarzutu nr 4 - zmianę pkt VIII i XII zaskarżonego orzeczenia oraz pkt CXXXVIII i CXLVIII wyroku Sądu I instancji poprzez uniewinnienie oskarżonej od postawionego jej zarzutu i zasądzenie od Skarbu Państwa na jej rzecz kosztów procesu, w tym ustanowienia obrońcy, wg norm przepisanych;

2. w wypadku uwzględnienia przez Sąd Najwyższy chociażby jednego zarzutu w jakiejkolwiek innej konfiguracji niż wskazanej w pkt 1 - o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Odwoławczemu w celu ponownego rozpoznania.”

W odpowiedzi na kasację – prokurator Prokuratury Okręgowej w Krakowie wniósł o ich oddalenie jako oczywiście bezzasadnych.

W toku rozprawy kasacyjnej obrońcy skazanych poparli zarzuty i wnioski zawarte w kasacjach i wnieśli o ich uwzględnienie,

natomiast

prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Z uwagi na to, że niektóre zarzuty kasacji obrońców skazanych oddalono na rozprawie jako oczywiście bezzasadne, uzasadnienie pisemne zostało ograniczone wyłącznie do omówienia tych zarzutów, które stały się podstawą uchYLENIA wyroku Sąd odwoławczego.

Na wstępie rozważań należy poczynić kilka uwag natury ogólnej, podkreślających elementarne wymagania, jakie ustawa procesowa nakłada na sąd odwoławczy.

W myśl art. 433 § 2 k.p.k. sąd odwoławczy zobowiązany jest do rozważenia wszystkich zarzutów i wniosków wskazanych w środku odwoławczym. Rozważenie oznacza merytoryczną ocenę każdego z zarzutów w procesie analizowania przez sąd drugiej instancji ich treści. Z przepisem art. 433 § 2 k.p.k. powiązać należy zobowiązanie zawarte w art. 457 § 3 k.p.k., nakładające na sąd odwoławczy sporządzający uzasadnienie wyroku obowiązek podania powodów, dla których zarzuty i wnioski apelacji uznał za zasadne albo niezasadne. Realizacja tego obowiązku to jeden z elementów standardu rzetelnego procesu; strona procesu ma prawo do zapoznania się z argumentacją sądu odwoławczego, która powinna świadczyć o realizacji jej gwarancji do skorzystania z prawa do apelacji. Innymi słowy strona procesu, która z tego prawa skorzystała powinna po lekturze uzasadnienia sądu odwoławczego nabrać przekonania, że przedstawiona przez nią w środku odwoławczym argumentacja została kompletnie i starannie rozważona.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się ponadto, że ocena zarzutów apelacyjnych nie może sprowadzać się do ogólnikowych stwierdzeń, a powinna wskazywać konkretne argumenty i powody nieuwzględnienia albo uwzględnienia zarzutu. Ocena każdego z zarzutów apelacji to zatem program

minimum dla sądu odwoławczego. Ocena ta powinna być nadto rzeczywista i rzetelna, nie może sprowadzać się do stereotypowych sformułowań i powinna znaleźć swój wyraz w uzasadnieniu orzeczenia (zob. m.in. wyroki SN z: 11 stycznia 2012 r., III KK 192/11, OSNKW 2012, z. 4, poz. 39; 10 sierpnia 2011 r., III KK 436/10; 5 kwietnia 2012 r., V KK 304/11; 18 maja 2018 r., III KK 426/17).

W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny w Krakowie nie podołał tym obowiązkom. Uzasadniając bowiem wydany wyrok, przyjął koncepcję dokonania porównawczej oceny części zarzutów apelacji i skupił się bardziej na wykazywaniu braku spójności poszczególnych zarzutów niż na ocenie ich zasadności. Zabieg ten doprowadził do albo braku oceny, albo dokonania oceny powierzchownej, sprowadzającej się do zaakceptowania ustaleń dokonanych przez Sąd pierwszej instancji, ustaleń miałkich treściowo, których wykorzystanie mogło mieć miejsce pod warunkiem poczynienia znacznie szerszych, bardziej precyzyjnych rozważań.

Takie postąpienie pozwoliło autorom poszczególnych kasacji na sformułowanie zarzutów rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k.

Zarzuty te okazały się częściowo trafne i spowodowały konieczność uchylenia części zaskarżonego wyroku w celu powtórzenia kontroli odwoławczej.

Zajmując się analizą spójności apelacji, Sąd ad quem zupełnie pominął istotę zarzutów dotyczącą wzajemnych relacji między spółką [...] sp. z o.o. a firmami z grupy [...]. W ogóle nie podjął próby oceny wyraźnie podnoszonych w apelacjach oskarżonego M. B. i M. v. d. W. okoliczności wskazujących na to, że przedstawiciele firm z grupy [...] praktycznie jednocześnie występowali w charakterze dłużników i wierzycieli [...]. Nie rozważył też ustalonych przez Sąd pierwszej instancji faktów dokonania przez [...] płatności części faktur, ani też tego, że mimo braku płatności faktur poczynawszy od 31 października 2007 r., wystawionych za zrealizowane roboty budowlane, w lutym 2008 r. przedstawiciele [...] zawarli kolejną umowę na wykonanie zbiornika retencyjnego. Wykazanie więc, że oskarżeni M. B. i M. v. d. W. w okresie od 9 maja 2007 r. do 30 sierpnia 2008 r. w warunkach opisanych w zarzucie II aktu oskarżenia doprowadzili do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości M. A., M. M. oraz J. A. i S. A. wymagało dogłębnej analizy, m. in. uwzględniającej ustalenie, że przedstawiciele [...] w lipcu 2007 r. zawarli umowę na

zakup 11 domów realizowanych przez [...] w ramach ETAPU I inwestycji; co więcej, będąc jednocześnie wykonawcą umowy z 9 maja 2007 r. na realizację tego etapu inwestycji. W zaistniałej sytuacji trafne są zarzuty kasacji obrońcy tych oskarżonych, kwestionujące opisane postąpienie, a w zasadzie jego brak, Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

Uwzględnienie omawianego zarzutu skutkowało uchYLENIEM rozstrzygnięć dotyczących obowiązku naprawienia szkody, zawartych w ust. CXXIV, CXXV, CXXVI.

Sąd Apelacyjny w Krakowie błędnie rozpoznał sformułowany w apelacji obrońcy oskarżonego M. B. w punkcie 7. zarzut obrazy prawa materialnego, ponieważ w sposób nieuprawniony przyjął, że czyny zarzucone M. B. w pkt III – VIII aktu oskarżenia stanowią jeden czyn ciągły, wyczerpujący znamiona przestępstwa z art. 296 § 2 i 3 k.k. w zw. z § 1 k.k. i art. 12 k.k. i art. 4 § 1 k.k.

Uznanie przez ten Sąd, że M. B. zrealizował znamiona tych przestępstw w ramach czynu ciągłego było oparte na fałszywym założeniu, iż taki pogląd wcześniej przedstawił już w swoim uzasadnieniu Sąd pierwszej instancji (s. 110-111). Tymczasem Sąd Okręgowy w Krakowie – na co słusznie zwrócił uwagę obrońca – nie poczynił żadnych ustaleń w zakresie zachodzenia znamion ciągłości z art. 12 k.k., a w kwalifikacji prawnej nie występował ten przepis. Woli skorzystania z instytucji czynu ciągłego nie przedstawiał też obrońca w apelacji. Przeciwnie, wykazywał, że niedopuszczalne było przyjęcie w ramach tych czynów konsekwencji prawnych jakie wynikają z uznania wielu zachowań jako stanowiących realizację jednego czynu. Wskazał przy tym, że grupy zachowań, których wspólnym mianownikiem pozostaje wyłącznie tożsamość spółki mogłyby być uznane za składające się na jeden czyn przy zastosowaniu kwalifikacji z art. 12 k.k. w wyniku ustalenia realizacji znamion tego przepisu, czego jednak Sąd ad quo nie uczynił.

Jak się wydaje, Sąd odwoławczy zupełnie opacznie zrozumiał istotę tego zarzutu apelacyjnego (wydaje się, bowiem problematyki tej w ogóle nie wyjaśnił) i przyjął w punkcie III wyroku, że „czyny zarzucone oskarżonemu M. B. w pkt III - VIII aktu oskarżenia, a przypisane w ust. CXXVII - CXXXII wyroku stanowią jeden czyn ciągły wyczerpujący znamiona przestępstwa z przestępstwa z art. 296 § 2 i § 3 w zw.

z § 1 k.k. i art. 12 k.k. i art. 4 § 1 k.k. i za to na mocy art. 296 § 3 k.k. wymierza oskarżonemu karę 7 (siedmiu) lat pozbawienia wolności”.

W tym miejscu należy uczynić wtręt, by nie powtarzać tej sekwencji zdarzeń w innym miejscu, że Sąd odwoławczy zapomniał o orzeczeniu za tak przypisane przestępstwo kary grzywny, która była wymierzona przez Sąd pierwszej instancji za poszczególne czyny przypisane odrębnie. Próbował to „naprawić” orzekając karę łączną grzywny (punkt X), biorąc za podstawę kary jednostkowe z osobna wymierzone m.in. za czyny z ust. CXXVII – CXXXI wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie. Postąpienie to trafnie objęto zarzutem kasacyjnym, jednak uchylenie przez Sąd Najwyższy punktu III zaskarżonego wyroku spowodowało unicestwienie również orzeczenia w przedmiocie kar łącznych, nie wymagało więc odrębnego rozstrzygnięcia.

Wracając zaś do istoty omawianego objęcia tych odrębnie przypisanych przez Sąd pierwszej instancji przestępstw węzłem czynu ciągłego, podkreślić należy, że nie było to dopuszczalne nie tylko wobec innego kierunku apelacji obrońcy oskarżonego, ale i dlatego, że łączyło się z dorozumianym, niekorzystnym ustaleniem znamion czynu ciągłego w zachowaniach oskarżonego, mimo niewyrażenia tego w opisie tak przypisanego czynu. Nie pozwalało też na takie postąpienie zupełnie instrumentalne wykorzystanie stwierdzenia zawartego w uzasadnieniu Sądu Okręgowego w Krakowie (s. 111 uzasadnienia), sprowadzającego się do konstatacji, że działanie oskarżonego przypisane mu w ust. CXXVII – CXXXII miało miejsce od 2005 r. do 2009 r. „co świadczy o działaniu na szkodę spółki w sposób ciągły”. Instrumentalny charakter wykorzystania tego ustalenia przez Sąd ad quem wynika – w ocenie Sądu Najwyższego – z tego, że Sąd pierwszej instancji, czyniąc takie ustalenie, przypisał oskarżonemu wielość zachowań na szkodę spółki [...], dokonującemu niekorzystnych i nieuzasadnionych ekonomicznie wypłat środków finansowych na rzecz innych spółek i podmiotów, a także na szkodę innych spółek, w których był członkiem zarządu: [...] Sp. z o.o. oraz [...] Sp. z o.o., co – jak się wydaje – również wykluczało możliwość stosowania art. 12 k.k.

Autor kasacji zasadnie też podniósł, iż Sąd drugiej instancji nie był uprawniony do przyjęcia takiej kwalifikacji prawnej także z powodów *stricte* procesowych. Wynika to z tego, że Sąd Apelacyjny w Krakowie zakwalifikował z art. 12 k.k. czyn, którego

opis nie zawiera znamion wskazanych w tym przepisie. Wobec tego doszło do naruszenia art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. Norma ta wyraża nakaz zachowania przy wyrokowaniu pożądanej relacji pomiędzy dwoma członami rozstrzygnięcia skazującego, z jednej strony - określenia zachowań wypełniających ustawowe znamiona czynu zabronionego (z uwzględnieniem także okoliczności kształtujących zakres odpowiedzialności karnej, skodyfikowanych w części ogólnej Kodeksu karnego), z drugiej - wskazania kwalifikacji prawnej będącej rezultatem ich subsumcji. Oznacza to, że kwalifikacja prawna nie może pomijać żadnych okoliczności zamieszczonych w opisie czynu, istotnych z punktu widzenia oceny materialnoprawnej, ale zarazem nie może wychodzić poza ich treść. Jest ona o tyle zasadna, o ile znajduje swój substrat w opisie czynu, który zgodnie z wymogiem zawartym w art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k., ma być dokładny. Kwalifikacja stanowi więc materialnoprawne odzwierciedlenie słownego określenia czynu przypisanego. Trafnie ujmuje tę zależność praktyka orzecznicza sądów, posługując się w redagowaniu wyroków skazujących, po opisie przypisanego czynu, a przed przytoczeniem kwalifikacji prawnej, formułą w postaci słów „to jest”, wyrażającą równoważność obu członów wyroku skazującego. Każdy przepis prawa materialnego wprowadzony do kwalifikacji prawnej musi znajdować swoją podstawę faktyczną w opisie czynu, skoro w myśl art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k., stanowi ona jego kwalifikację, tj. czynu dokładnie określonego w części dyspozytywnej wyroku.

Analiza wyroku Sądu odwoławczego potwierdziła także, że czyn ciągły objął zachowania z ust. CXXXI i CXXI wyroku Sądu I instancji, wśród znamion których nie było działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Dlatego też zmiana dokonana przez Sąd Apelacyjny w Krakowie była niewątpliwie niekorzystna dla skazanego, objęła bowiem węzeł ciągłości zachowania o różnym charakterze.

Zakaz orzekania na niekorzyść oskarżonego, w wypadku braku środka odwoławczego wniesionego na jego niekorzyść oznacza, że w postępowaniu odwoławczym, jego sytuacja nie może ulec pogorszeniu w jakimkolwiek zakresie, w tym również w sferze ustaleń faktycznych powodujących lub jedynie mogących powodować negatywne skutki w sytuacji prawnej oskarżonego. W świetle powyższego, zmianą niekorzystną dla oskarżonego jest bez wątpienia modyfikacja polegająca na takim „uzupełnieniu” przez sąd drugiej instancji okoliczności

faktycznych ustalonych przez sąd a quo, która pozwoli na stwierdzenie, że zostały wyczerpane znamiona określonego czynu zabronionego i to nawet wtedy, gdy miałyby to finalnie prowadzić do skazania za czyn „korzystniej” zakwalifikowany niż ten, który stanowił podstawę skazania przez sąd pierwszej instancji. Konkludując, należy stwierdzić, że zmianą niekorzystną dla oskarżonego jest poczynienie przez sąd odwoławczy między innymi takich nowych ustaleń faktycznych, które poprzez wprowadzenie w „orbitę” rozważań nowych okoliczności obciążających, niewziętych pod uwagę przez sąd pierwszej instancji, powoduje lub choćby tylko może powodować negatywne skutki w sytuacji prawnej oskarżonego (zob. postanowienie SN z 5 sierpnia 2009 r., II KK 36/09, OSNKW 2009 r., z. 9, poz. 80).

W aspekcie wykładni zwrotu „orzeczenie surowsze”, a w konsekwencji charakteru orzeczenia należy - przy jego porównywaniu z orzeczeniem, które zostało uprzednio wydane, a następnie zaskarżone wyłącznie na korzyść oskarżonego – brać pod uwagę zarówno kwalifikację prawną czynu, orzeczoną karę oraz zastosowane środki karne, jak i właśnie ustalenia faktyczne, jako jeden z elementów relewantnych dla sytuacji prawnej oskarżonego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z: 21 listopada 2002 r., III KKN 246/00 i 3 stycznia 2002 r., IV KKN 608/97, a w piśmiennictwie np. K. Marszał: Proces karny, Katowice 1996, s. 428-429; S. Waltoś: Proces karny. Zarys systemu, Warszawa 2002, s. 525).

Do tych zasad Sąd Apelacyjny w Krakowie ewidentnie się nie dostosował. Uchybienie to miało rażący charakter, zwłaszcza gdy się zważy, że zmiana wyroku, jako dokonana poza granicami zaskarżenia i na niekorzyść oskarżonego, naruszyła także zakaz *reformationis in peius* (art. 434 § 1 k.p.k.).

Tymczasem, zgodnie z prawidłową wykładnią art. 12 k.k., z góry powzięty zamiar powinien odnosić się do okoliczności faktycznych realizujących znamiona przestępstwa, skonkretyzowanych w opisie czynu.

Przestępstwo ciągle to jedno przestępstwo popełnione na raty, którego popełnieniu nie towarzyszy element przypadkowości polegający na poszukiwaniu konkretnego przedmiotu przestępstwa i ten objęty jest z góry powziętym zamiarem (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 marca 2022 r., V KK 579/21). Brzmienie art. 12 k.k. z daty przypisanych oskarżonemu działań przesądza o tym, że czyn ciągle

charakteryzuje się jednym zamiarem (tym samym, a nie takim samym) obejmującym wszystkie elementy składowe. W konsekwencji nie jest dopuszczalne przyjęcie czynu ciągłego w sytuacji, w której istnieją podstawy do przyjęcia, że zamiar sprawcy nie istniał z góry, przed pierwszym zachowaniem, wyznaczającym początek czynu ciągłego, zaś ujawnione działania dokonane zostały z zamiarem identycznym, takim samym, ale pojawiającym się sukcesywnie przy podejmowaniu kolejnego zachowania. Nie stanowi wypełnienia przesłanki podmiotowej, określonej w art. 12 k.k., sytuacja, gdy sprawca dopuszcza się kilku lub kilkunastu zachowań z odnawiającym się w odniesieniu do każdego z nich zamiarem (zob. wyrok SN z 26 marca 1999 r., IV KKN 28/99).

Nie może więc budzić wątpliwości, iż istnienie z góry powziętego zamiaru musi znajdować odzwierciedlenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym i zarazem brak jest podstaw do jakiegokolwiek dorozumianego czy domniemywanego przyjmowania działania w wykonaniu z góry powziętego zamiaru (zob. wyrok SN z 1 lutego 2006 r., II KK 127/05). Przesłankę działania ze „z góry powziętym zamiarem” należy ustalać przede wszystkim w oparciu o okoliczności obiektywne.

Okoliczności tych nie uwzględnił w poczynionych rozważaniach Sąd odwoławczy. Swoją argumentację ukierunkował natomiast w stronę zamiaru obciążenia spółek wydatkami i wyrządzenia im szkody, co nie mogło uzasadnić przyjęcia omawianej kwalifikacji.

Zdaniem Sądu Najwyższego, należało także uwzględnić zarzut 3. kasacji obrońcy J. N.– B.. Również i w tym wypadku Sąd drugiej instancji w sposób nieuprawniony przyjął, że przestępstwo opisane w pkt XVI aktu oskarżenia stanowi czyn ciągły, bezpodstawnie wskazując, że pogląd taki został wyrażony przez Sąd Okręgowy w Krakowie. Na s. 24 uzasadnienia zaskarżonego wyroku, odpowiadając na zarzut apelacji obrońcy oskarżonej, że nie ma podstaw do uznania, iż zarzucane jej zachowania stanowiły jeden czyn, a jednocześnie każde z nich oceniane osobno dotyczyło kwoty mniejszej niż 200.000 zł i uznając jego nietrafność po jednozdaniowym wprowadzeniu podsumowuje: „konstatacja Sądu (pierwszej instancji – uwaga SN), iż mamy do czynienia z czynem ciągłym zasługuje na pełną aprobatę. Reasumując oskarżona podjęła w wykonaniu czynu szereg zachowań,

zawartych w czasie i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru. Fakt, że oskarżona działała ze z góry powziętym zamiarem wynika z wspomnianych powyżej określonych przez biegłe sposobu księgowania wypłat, który zedydowanie utrudniał prześledzenie przepływów gotówkowych, a w szczególności rzeczywistej treści ekonomicznej poczynionych wypłat.” Zacytowana wypowiedź ma być – jak się wydaje – oceną zarzutu apelacyjnego i jednocześnie uzasadnieniem uznania działania oskarżonej czynem ciągłym, co nie zostało odzwierciedlone w opisie i kwalifikacji prawnej czynu przypisanego jej wyrokiem Sądu pierwszej instancji, utrzymanego w mocy zaskarżonym kasacją wyrokiem Sądu ad quem. Dodatkowo poraża wręcz próba oceny postępowania J. N.– B. w oparciu o opinię biegłych dotyczącą sposobu księgowania wypłat dokonywanych przez współoskarżonego M. B.. Tak sformułowana wypowiedź nie mogła zostać uznana za prawidłowy rezultat dokonania kontroli apelacyjnej, przeciwnie wskazuje na zasadność zarzutu kasacyjnego rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k.

Podsumowując powyższe rozważania, Sąd Apelacyjny w Krakowie niewątpliwie uchybił standardom kontroli odwoławczej, co skutkowało koniecznością uchylenia wyroku w części zmieniającej wyrok sądu pierwszej instancji co do M. B. w odniesieniu do przypisanych mu czynów w ust. CXXVII-CXXXII (pkt III); w części utrzymującej wyrok sądu pierwszej instancji (pkt VIII): a) co do M. B. oraz M. v. d. W. w odniesieniu do przypisanego im czynu w ust. CXXIII, stanowiącego przestępstwo zakwalifikowane z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. oraz w odniesieniu do wynikających z tego skazania rozstrzygnięć dotyczących obowiązku naprawienia szkody, zawartych w ust. CXXIV, CXXV, CXXVI; b) co do J. N.– B. w odniesieniu do przypisanego jej czynu w ust. CXXXVII, stanowiącego przestępstwo zakwalifikowane z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 296 § 2 i 3 k.k. w zw. z § 1 k.k. i przekazaniem sprawy w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania.

Rozstrzygnięcie to jednocześnie skutkowało upadkiem zaskarżonego kasacją orzeczenia w części dotyczącej wymierzonych sankcji. Na marginesie trzeba jednak ponownie zaznaczyć, że obrońca M. B. zasadnie wykazał, iż doszło do błędnego wymierzenia łącznej kary grzywny. Kara ta została bowiem wymierzona w oparciu

także o kary jednostkowe grzywny wymierzone przez Sąd pierwszej instancji za przestępstwa, które w zaskarżonym wyroku zostały uznane za jeden czyn ciągły.

Niezależnie także od podniesionych we wszystkich kasacjach zarzutów, Sąd Najwyższy stwierdził zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej. W pkt IX wyroku Sądu odwoławczego doszło bowiem do zróżnicowania wymiaru kary pozbawienia wolności zapisanego cyfrą i słownie „9 (dziesięciu)”. W tej sytuacji niewątpliwie zaistniała rozbieżność co do rzeczywistej wysokości orzeczonej kary. Tego rodzaju sytuacja wprost wskazuje na naruszenie przez sąd art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. w stopniu przesądzającym o wystąpieniu bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., odzwierciedlającej wewnętrzną sprzeczność wyroku uniemożliwiającą jego wykonanie (zob. wyrok SN z 5 marca 2020 r., V KK 338/19). To spostrzeżenie nie wymagało odrębnego rozstrzygnięcia, ponieważ uchylenie części zaskarżonego wyroku spowodowało unicestwienie z mocy prawa orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Krakowie co do kar łącznych.

Sąd ponownie rozpoznający sprawę oceni odpowiednie zarzuty zawarte w apelacjach obrońców, uczyni to ze szczególną starannością, w najmniejszym nawet stopniu nie uchybiając obowiązującym w tej mierze przepisom, a w razie zaistnienia takiej konieczności w uzasadnieniu wyroku wskaże precyzyjne powody jego wydania.

Niniejsza sprawa, mimo obszerności materiału dowodowego i niewątpliwie nietuzinkowego wymiaru społecznego nie wydaje się na tyle skomplikowana, by niemożliwe było zrozumienie i precyzyjne odniesienie się do zarzutów apelacji obrońców oskarżonych i dokonanie ich oceny. Pamiętać jednak należy, że wyrok uchylony został na skutek uwzględnienia kasacji wniesionych na korzyść oskarżonych, co powoduje konieczność powstrzymania się od pokusy dokonywania ustaleń dla nich niekorzystnych.

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[PGW]

[ał]

